

نمی شوند. کسی که هیچ سوادی ندارد، شاعری را همراهی می کند و بعد از شنیدن اشعار او، به فکر می افتد که او نیز شعری بگوید. سپس حافظ و مشتی را باز می کند و اشعاری را آنها تناخاب کرده و کم و زیاد می کند و به عنوان کتاب چاپ می نماید.

شخشی زد من آمد و گفت جلد کتاب اشعارش را به من نشان داد. با اینکه پرشک بود، نه ذوق شعری داشت و نه حرفاش ریاضی به ادبیات داشت. او حتی درباره اهل پیغمبر ﷺ شعر گفته بود من دلم که در شعرش، اهل پیغمبر ﷺ را خارج از لغه داده و با نادانی خود، به آنان ضربه زده بود. امروزه لازم است، وزارت ارشاد وارد عمل شد و اجازه ندهد هر کسی کتاب را خواهد نیمی کرد. آزادی خوب است؛ ولی باید در حدی باشد که شعر و شاعری آسیب نرساند.

امروزه مشعر دوران شاه عباس را نقد می کنند و در آینده نیز شعر زمانه ما را نقد خواهند کرد.

شعرانقلاب و جالش‌های آن

متاسفانه ما سیاست‌زده شده‌ایم و در جامعه ما سیاست‌حرف اول را می‌زنیم. اگر بخواهیم انقلاب را در قالب شعر بیان کنیم یا دفاع مقدس را در قالب جنگ، گاهی اشعاری را در مطبوعات درباره شهدا و دفاع مقدس می‌خوانیم که بسیار زیبا و اثرگذار هستند؛ مثلاً اشعاری اهل شیعه، شعری درباره شهید نوشته بود که واقع‌آخوندان آن‌لذت ایستان ندارد. هرچند اشعار حافظ، عارف رومی، عطار و سانی ماننگار و کنه‌ناشیدنی هستند، نسل جدید نمی‌خواهد اوزان خاص و قافية‌های خاص شعر کلاسیک را به کار گیرد. وقتی نیما یوشیج شعر نور آغاز کرد، این گرفت و در میان مردم تأثیر فراوانی گذاشت. همچنین، مهدی اخوان ثالث در زندان،

شعر «زندان» را سرود که تأثیر زیادی بر نسل جوان گذاشت. شعر ماده‌بی اما از زمان صفویان آغاز شد؛ به عنوان مثال، محتشم کاشانی شعری در وصف شاه طهماسب سرود. شاه طهماسب ناواراحت شد و گفت: «بهتر نبود در وصف اهل پیغمبر شعر من سرودی و صله دریافت می‌کرد تا این‌که در وصف من شعر سپاهی؟» شاه طهماسب نسبت به شاه عباس تقاضت‌هایی داشت و محتشم، سپس اشعاری راچم به سید الشهاده علیه السلام سرود؛ باز آن‌چه شورش است که در خلق عالم است». این اشعار واقعاً زیبا هستند و از لحاظ وزن، قافية و دیگر خصوصیات شعری مانند است: استعاره‌ها، کنایات و تشبیهات سیار خوش سروه شدند. به نظر من، محشمش فریجه و ذوق هنری سیار خوبی داشته و خدمت بزرگ در ادبیات فارسی کرد. اگرچه شعر او بهسان تاریخ نقلی است و در اشعار هیچ‌گونه تحلیلی به چشم نمی‌خورد؛ ولی در حد خودش از نظر شعری خوب سروه است.

ظهور شعر نو و تأثیر آن بر نسل جوان

شخصیت علمی عرفانی نیست، اما با تغییر قالب شعر و گنجاندن مضامین عرفانی در آن، نقش مؤثیری در این تحول ایفا کرده است. خدمات او و دیگر شاعران برای خروج شعر از سبک هندی و احیای شعر زرین کلاسیک، تأثیرات عمیقی در ادبیات فارسی به مردم داشت.

در قرن اخیر، شعر نو مطرح شد و جایگاه خاصی برای خود پیدا کرد. من به استقبال شعر یکی از شاعران رفقاء و شاعری را پیدا کرد. این نوع شعر و تالب‌های مختلفی مانند موج، سپید و ازاد آشنا هست، به ویژه شعر سپید، توانته به خوبی در جامعه جا باز کند. نیما یوشیج به خوبی توانت، این مفهوم را به همه بفهماند که می‌توان شعری گفت که تأثیر خودش را بگذارد و حالش متفاوت باشد.

وزن شعر همچنان پا بر جاست؛ مثلاً می‌توانیم یک مصروف را حذف کنیم و به مصروف بعدی برویم، با شاید سه بیت بگوییم و دوباره اهل پیغمبر را و نویلی برگردیم. قافیه نیز سر جای خودش باقی می‌ماند. این موضوع مشکلی ندارد و اگر کسی بتواند، هدف و الایی را این روش طی کند، قطعاً به موقوفت خواهد رسید. این روش به ویژه در نسل جوان تأثیرگذار بوده است. جامعه در حال پویایی است و قصد ایستان ندارد. هرچند اشعار حافظ، عارف رومی، عطار و سانی ماننگار و کنه‌ناشیدنی هستند، نسل جدید نمی‌خواهد اوزان خاص و قافية‌های خاص شعر کلاسیک را به کار گیرد. وقتی نیما یوشیج شعر نور آغاز کرد، این گرفت و در میان مردم تأثیر فراوانی گذاشت. همچنین، مهدی اخوان ثالث در زندان،

شاعران بزرگ ما با سردهای خود، ارزش‌ها، آداب و رسوم و باورهای ایرانی را به نسل‌های بعد منتقل کرده و هویت ملی ما را تقویت کرده‌اند. در

شعر، آینه انقلاب‌ها

نقش شعر در تحولات اجتماعی ایران

گفت و گو با حجت‌الاسلام والمسلمین علی نریمانی

شعر فارسی، به عنوان یکی از ارکان اصلی هویت ملی ایرانیان، از دیرباز در شکل‌دهی فرهنگ و تمدن این سرزمین نقش به سزاوی داشته است.

شاعران بزرگ ما با سردهای خود، ارزش‌ها، آداب و رسوم و باورهای ایرانی را به نسل‌های بعد منتقل کردند و هویت ملی ایرانیان را بررسی نقش شعر در شکل‌دهی هویت ملی ایرانیان و تأثیر آن بر اندیشه و رفتار مردم خواهیم پرداخت.

بررسی انواع شعر کلاسیک ایران

شعر کلاسیک ایرانی که از دور و زمین خود بارود و گزندی آغاز و به شعر زرین کلاسیک، ختم می‌شود، همراه جایگاه خاصی در فرهنگ و هویت ایرانیان داشته است.

اگر به آن زمان برگردیم، متوجه می‌شویم که شعر در جامعه آن دوران، اهمیت ویژه‌ای داشت و به گونه‌ای ایران را به خاطر شعر زرین کلاسیکش می‌شناسند. اگر شما به خارج از کشور بروید و بگویید که ایرانی هستید، سیاسی از ازاد باید باشد و بکار بگیرید و چون حافظ، سعدی و مولوی آشنا هستند. این موضع نشان دهنده تأثیر عمیق شعر بر هویت ملی و فرهنگی ایرانیان است.

در بررسی شعر کلاسیک، می‌توانیم آن را به چهار بخش تقسیم کنیم.

۱. **شعر عمومی:** این نوع شعر شامل پند و اندرز، هجوبات و موضوعات متنوع دیگر است. این بخش از شعر نهانهای ایرانی را به این احساسات و افکار شاعران بود؛ بلکه به عنوان وسیله‌ای برای انتقال اریش‌های اجتماعی و فرهنگی نیز عمل می‌کرد.

۲. **شعر مذهبی:** این نوع شعر در زمان اهل پیغمبر علیه السلام و بعد از آن به وجود آمد. ملکا ذکر کوتیم که تو پاکی و خدابی نسرو جز به همان ره که نوام راهنمایی شاعران بزرگ از زمان صفویان، شاعران متفقیت اهل پیغمبر علیه السلام در گذشته این نقش در قوه خانه‌ها می‌شد. اشعار توسط کسانی می‌شود، که درگذشته این نقبت می‌شود و به طوری اشعار سنبایی در میان عموم مردم کوچه و بازار مورد استفاده قرار می‌گرفت.

۳. **شعر عرفانی:** اگرچه ادبیات عرفانی به قلب از میلاد بازمی‌گرد، اما در زمان تو این می‌گذرد و مختلف سعی می‌کردد. مذهب رفته شاعران خود معرفی کنند: ملکا ذکر کوتیم که تو پاکی و خدابی نسرو جز به همان ره که نوام راهنمایی شاعران بزرگ از زمان صفویان، شاعران متفقیت اهل پیغمبر علیه السلام در گذشته این نقبت می‌شود و به طوری اشعار خانه‌ها می‌شد. اشعار خانه‌ها می‌شود و بکار بگیرید و چون حافظ، سعدی و مولوی آشنا هستند. این موضع نشان دهنده تأثیر عمیق شعر بر هویت ملی و فرهنگی ایرانیان است.

۴. **شعر عرفانی:** این نوع شعر در زمان اهل پیغمبر علیه السلام و بعد از آن به وجود آمد. ملکا ذکر کوتیم که تو پاکی و خدابی نسرو جز به همان ره که نوام راهنمایی شاعران بزرگ از زمان صفویان، شاعران متفقیت اهل پیغمبر علیه السلام در گذشته این نقبت می‌شود و به طوری اشعار خانه‌ها می‌شد. اشعار خانه‌ها می‌شود و بکار بگیرید و چون حافظ، سعدی و مولوی آشنا هستند. این موضع نشان دهنده تأثیر عمیق شعر بر هویت ملی و فرهنگی ایرانیان است.

۵. **شعر عرفانی:** این نوع شعر در زمان اهل پیغمبر علیه السلام و بعد از آن به وجود آمد. ملکا ذکر کوتیم که تو پاکی و خدابی نسرو جز به همان ره که نوام راهنمایی شاعران بزرگ از زمان صفویان، شاعران متفقیت اهل پیغمبر علیه السلام در گذشته این نقبت می‌شود و به طوری اشعار خانه‌ها می‌شد. اشعار خانه‌ها می‌شود و بکار بگیرید و چون حافظ، سعدی و مولوی آشنا هستند. این موضع نشان دهنده تأثیر عمیق شعر بر هویت ملی و فرهنگی ایرانیان است.

۶. **تحول شعر در دوره صفویه و تأثیر آن بر جامعه**

در دوران صفویه، شعر به شکل عمومی و کوچه و بازاری درآمد و طبیعتاً بر جامعه انگذشت. اگر امروزه مطالب در روزنامه‌ها، رادیو و تلویزیون به مردم ارائه شود، می‌شود، در گذشته این نقش در قوه خانه‌ها می‌شد. اشعار توسط کسانی مانند درواویش پخش می‌شد و به طوری اشعار سنبایی در میان مردم کوچه و بازار می‌گرد.

۷. **شعر عرفانی:** این نوع شعر در زمان اهل پیغمبر علیه السلام و بعد از آن به وجود آمد. ملکا ذکر کوتیم که تو پاکی و خدابی نسرو جز به همان ره که نوام راهنمایی شاعران بزرگ از زمان صفویان، شاعران متفقیت اهل پیغمبر علیه السلام در گذشته این نقبت می‌شود و به طوری اشعار خانه‌ها می‌شد. اشعار خانه‌ها می‌شود و بکار بگیرید و چون حافظ، سعدی و مولوی آشنا هستند. این موضع نشان دهنده تأثیر عمیق شعر بر هویت ملی و فرهنگی ایرانیان است.

۸. **تحول ادبیات در زمان صفویان و قاجاریه**

در زمان صفویان، ادبیات عرفانی به قلب از میلاد بازمی‌گرد، اما در زمان تو این می‌گذرد و مختلف سعی می‌کردد. مذهب رفته شاعران خود معرفی کنند: ملکا ذکر کوتیم که تو پاکی و خدابی نسرو جز به همان ره که نوام راهنمایی شاعران بزرگ از زمان صفویان، شاعران متفقیت اهل پیغمبر علیه السلام در گذشته این نقبت می‌شود و به طوری اشعار خانه‌ها می‌شد. اشعار خانه‌ها می‌شود و بکار بگیرید و چون حافظ، سعدی و مولوی آشنا هستند. این موضع نشان دهنده تأثیر عمیق شعر بر هویت ملی و فرهنگی ایرانیان است.

۹. **تحول ادبیات در زمان صفویان و قاجاریه**

در زمان صفویان، ادبیات عرفانی به قلب از میلاد بازمی‌گرد، اما در زمان تو این می‌گذرد و مختلف سعی می‌کردد. مذهب رفته شاعران خود معرفی کنند: ملکا ذکر کوتیم که تو پاکی و خدابی نسرو جز به همان ره که نوام راهنمایی شاعران بزرگ از زمان صفویان، شاعران متفقیت اهل پیغمبر علیه السلام در گذشته این نقبت می‌شود و به طوری اشعار خانه‌ها می‌شد. اشعار خانه‌ها می‌شود و بکار بگیرید و چون حافظ، سعدی و مولوی آشنا هستند. این موضع نشان دهنده تأثیر عمیق شعر بر هویت ملی و فرهنگی ایرانیان است.

۱۰. **تحول ادبیات در زمان صفویان و قاجاریه**

در زمان صفویان، ادبیات عرفانی به قلب از میلاد بازمی‌گرد، اما در زمان تو این می‌گذرد و مختلف سعی می‌کردد. مذهب رفته شاعران خود معرفی کنند: ملکا ذکر کوتیم که تو پاکی و خدابی نسرو جز به همان ره که نوام راهنمایی شاعران بزرگ از زمان صفویان، شاعران متفقیت اهل پیغمبر علیه السلام در گذشته این نقبت می‌شود و به طوری اشعار خانه‌ها می‌شد. اشعار خانه‌ها می‌شود و بکار بگیرید و چون حافظ، سعدی و مولوی آشنا هستند. این موضع نشان دهنده تأثیر عمیق شعر بر هویت ملی و فرهنگی ایرانیان است.

۱۱. **تحول ادبیات در زمان صفویان و قاجاریه**

در زمان صفویان، ادبیات عرفانی به قلب از میلاد بازمی‌گرد، اما در زمان تو این می‌گذرد و مختلف سعی می‌کردد. مذهب رفته شاعران خود معرفی کنند: ملکا ذکر کوتیم که تو پاکی و خدابی نسرو جز به همان ره که نوام راهنمایی شاعران بزرگ از زمان صفویان، شاعران متفقیت اهل پیغمبر علیه السلام در گذشته این نقبت می‌شود و به طوری اشعار خانه‌ها می‌شد. اشعار خانه‌ها می‌شود و بکار بگیرید و چون حافظ، سعدی و مولوی آشنا هستند. این موضع نشان دهنده تأثیر عمیق شعر بر هویت ملی و فرهنگی ایرانیان است.

۱۲. **تحول ادبیات در زمان صفویان و قاجاریه**

در زمان صفویان، ادبیات عرفانی به قلب از میلاد بازمی‌گرد، اما در زمان تو این می‌گذرد و مختلف سعی می‌کردد. مذهب رفته شاعران خود معرفی کنند: ملکا ذکر کوتیم که تو پاکی و خدابی نسرو جز به همان ره که نوام راهنمایی شاعران بزرگ از زمان صفویان، شاعران متفقیت اهل پیغمبر علیه السلام در گذشته این نقبت می‌شود و به طوری اشعار خانه‌ها می‌شد. اشعار خانه‌ها می‌شود و بکار بگیرید و چون حافظ، سعدی و مولوی آشنا هستند. این موضع نشان دهنده تأثیر عمیق شعر بر هویت ملی و فرهنگی ایرانیان است.

۱۳. **تحول ادبیات در زمان صفویان و قاجاریه**

در زمان صفویان، ادبیات عرفانی به قلب از میلاد بازمی‌گرد، اما در زمان تو این می‌گذرد و مختلف سعی می‌کردد. مذهب رفته شاعران خود معرفی کنند: ملکا ذکر کوتیم که تو پاکی و خدابی نسرو جز به همان ره که نوام راهنمایی شاعران بزرگ از زمان صفویان، شاعران متفقیت اهل پیغمبر علیه السلام در گذشته این نقبت می‌شود و به طوری اشعار خانه‌ها می‌شد. اشعار خانه‌ها می‌شود و بکار بگیرید و چون حافظ، سعدی و مولوی آشنا هستند. این موضع نشان دهنده تأثیر عمیق شعر بر هویت ملی و فرهنگی ایرانیان است.

۱۴. **تحول ادبیات در زمان صفویان و قاجاریه**

در زمان صفویان، ادبیات عرفانی به قلب از میلاد بازمی‌گرد، اما در زمان تو این می‌گذرد و مختلف سعی می‌کردد. مذهب رفته شاعران خود معرفی کنند: ملکا ذکر کوتیم که تو پاکی و خدابی نسرو جز به همان ره که نوام راهنمایی شاعران بزرگ از زمان صفویان، شاعران متفقیت اهل پیغمبر علیه السلام در گذشته این نقبت می‌شود و به طوری اشعار خانه‌ها می‌شد. اشعار خانه‌ها می‌شود و بکار بگیرید و چون حافظ، سعدی و مولوی آشنا هستند. این